

часта аздаблялі т.зв. дывановым арна-
мантам, рэльефнымі выявамі. Кафля
канца 18—19 ст. мае гладкую вонкавую
пласціну, пакрытую пераважна зялёнай
палівай. У канцы 19 — пач. 20 ст. па-
верхню вонкавай пласціны аздаблялі
складаным рэльефным малюнкам.

Літ.: Володько Р.Ф. Белорусские из-
разцы. Мн., 1978. Трусаў А.А., Чар-
няўскі І.М., Кукуня В.Р. Архітэктур-
на-археалагічныя даследаванні гістарычнага
цэнтра Магілёва // Весті АН БССР. Сер. гра-
мад. навук. 1983. № 5.

А.А.Трусаў, І.М.Чарняўскі.

МАГІЛЁўСКАЯ КЕРАМІКА, трады-
цыйныя ганчарныя вырабы рамеснікаў
з г. Магілёў канца 15 — пач. 20 ст. Вы-
раблялі посуд, цацкі і інш. прадметы
хатняга ўжытку. У канцы 15 — 16 ст.
гаршкі з прамой шыйкай і косым ці

Да арт. Магілёўская кераміка. Талерка. 2-я
пал. 17 ст.

закругленым краем венчыка, макотры
аздаблялі хвалістым арнамантам, накол-
камі, насечкамі. Традыцый арнаманта-
цыі непаліваных гаршкоў захоўваліся да
17—18 ст. З 16 ст. пашырылася вытв-сць
паліванай і чорназдымленай керамікі.
У 17—18 ст. выраблялі гаршкі, кубкі,
куфлі, міскі, паўміскі, збаны, макотры,
глякі, талеркі. Паліваны посуд (міскі і
талеркі) упрыгожвалі арнамантам у вы-
глядзе кругоў і кветак, збаны з вял. руч-
кай — адбіткам пальцаў на яе краях і
арнамантам у выглядзе наляпных кве-
так на плечуках, куфлі — выявамі гар-
герба і пакрывалі зялёнай палівай. У
2-й пал. 17 — 18 ст. выраблялі посуд
(талеркі, збаны), аздоблены ангобнаю
размалёўкаю (геам. і расл. арнамент).
Выраблялі таксама кафлю (гл. *Магілёў-
ская кафля*), дзіячы посуд (кубачкі, та-
лерачкі), падсвечнікі, рукамыльнікі, цэг-
лу-пальчатку, непаліваную (плоскую і
паўцыркульную) і паліваную зялёную
дахоўку, магчыма, чорназдымленыя і
паліваныя люлькі.

А.А.Трусаў, Н.І.Здановіч.

**МАГІЛЁўСКАЯ ПАНЧОШНАЯ ФА-
БРЫКА**. Дзейнічала ў 1915 у Магілёве.
Была эвакуіравана з Варшавы. Праца-
валі 232 рабочыя, выпускалі шкарпэtki
для ваеннага ведамства.

МАГІЛЁўСКАЯ ПРАВАСЛАўНАЯ

ЕПАРХІЯ, тэр.-адм. адзінка правасл.
царквы з цэнтрам у Магілёве. Утворана
ў 1632 па ініцыятыве мітрапаліта Пятра
Магілы як адзіная тады правасл. епархія
на Беларусі (усе астатнія былі перавед-
зены ў унію). У 1633 зацверджана
прывілеем караля Рэчы Паспалтай
Уладзіслава IV. З 1675 наз. таксама Бе-
ларускай, пазней назвы мяняліся. Пад-
парадкоўвалася *Кіеўскай мітраполіі*.
Пасля пераходу апошняй пад юрысдык-
цыю Маскоўскай патрыярхіі (1685) ма-
гілёўскіх епіскапаў прызначала Масква,
але па-ранейшаму зацвярджала кара-
леўская ўлада. Пасля ўваходжання Ма-
гілёва ў склад Рас. імперыі (1772) залі-
чана ў 1774 да 2-га класа. З 1833 ахоп-
лівала толькі тэр. Магілёўскай губ. У
1920—30-я г. епархіяй кіравалі *абнаў-
ленцы*, якія ў 1924 стварылі *Беларускую
аўтаномную праваслаўную царкву*. У ся-
рэдзіне 1930-х г. яе прыходы перайшлі
пад юрысдыкцыю кананічнай Мінскай
епархіі. У канцы 1930-х г. М.п.е. з-за
антырэліг. палітыкі ўлад фактычна спы-
ніла дзейнасць. У сак. 1942 адноўлена ў
складзе *Беларускай аўтакефальнай пра-
васлаўнай царквы*. Пасля Вял. Айч. вай-
ны епіскапы не прызначаліся. У 1989
дзейнасць епархіі адноўлена ў складзе
Беларускай праваслаўнай царквы Мас-
коўскай патрыярхіі. Ахоплівае тэр. Ма-
гілёўскай вобл. У 1997 — 52 царквы.

І.А.Пушкін.

МАГІЛЁўСКАЯ ПРАВІНЦЫЯ, адм.-
тэр. адзінка ў Магілёўскай губ. Рас. ім-
перыі ў 1772—76. Цэнтр — г. Магілёў.
Пл. каля 700 тыс. дзес. Паводле ўказа
ад 22.7.1773 падзялялася на 3 паветы:
Быхаўскі (Старабыхаўскі), Магілёўскі,
Шклоўскі (створаны на аснове Астраў-
лянскай, Любавіцкай, Макрэдскай, Мі-
кулінскай, Обальскай, Руднянскай,
Сенненскай парафій). Уключала 19
мястэчак, 61 сяло, 627 вёсак; каля 164
тыс. чал. падатковага насельніцтва. На
тэр. правінцыі знаходзілася Магілёўская
эканомія. Буйнейшыя прыватныя ўла-
дні — Быхаўскае графства (належала
кн. А.Сапегу), Шклоўскае графства (на-
лежала кн. А.Чартарыйскаму).

Я.К.Анішчанка.

•**МАГІЛЁўСКАЯ ПРАўДА**», абласная
грамадска-паліт. газета. Выдаецца з
10(23).1.1918 у Магілёве. Выходзіць 2
разы на тыдзень на бел. і рус. мовах. У
1918 (№ 1—10) наз. «Известия Могилев-
ского Совета рабочих и солдатских
депутатов», з № 11 «Известия Могилев-
ского губернского исполнительного ко-
митета Советов крестьянских и рабочих
депутатов», у ліст. — снеж. — «Известия
Могилевского губернского револю-
ционного комитета». У сак. — кастр.
1918 у час акупацыі Магілёва ням. вой-
скамі не выходзіла. Са студз. 1919 наз.
«Соха и молот», з 10.10.1924 — «Магі-
лёўскі селянін», з ліст. 1929 да 1941 —

«Камунар Магілёўшчыны». У Вял. Айч.
вайну выходзіла ў падполлі пад назвай
«За Радзіму» як орган Магілёўскага
падп. абкома КП(б)Б (№ 1 выйшаў
24.3.1943). З 12.8.1956 наз. «Магілёўская
праўда». Асвятляе пытанні грамадска-
паліт., эканам. і культ. жыцця вобласці,
рэспублікі. Змяшчае матэрыялы па пы-
таннях культуры, д-ры і мастацтва. З
1984 мае штотыднёвы дадатак «Днеп-
ровская неделя». А.І.Тарпачоў.

МАГІЛЁўСКАЯ РАТУША. Існавала ў
17—20 ст. у Магілёве. У канцы 17 ст.
ратуша — мураваны 2-павярховы буды-
нак з 8-граннай 5-яруснай вежай пяс-
чэдыне гал. фасада. У 1679—81 пад кі-

Магілёўская ратуша. Фота пач. 20 ст.

раўніцтвам майстра Феські збудаваны
прамавугольны ў плане (28 × 10,5) бу-
дынак ратушы. У 1682—86 майстрам
Крузбергам з Быхава ўзведзена вежа на
выш. каля 26 м (абвалілася). У 1692
майстрам Ігнатам з арцеллю ўзведзена
новая вежа выш. да 38 м, якая стала
верт. дамінантай горада. Вежа 5-ярус-
ная, завяршалася гранёным купалам са
шпілем, мела балкон з метал. кратамі,
вял. гадзіннік. Аконныя праёмы з не-
вял. круглаватымі шыбамі мелі прыго-
жыя алавяныя рамы-аканіцы. Гал. і
дваровы ўваходы вылучаліся ганкамі.
Будынак накрыты плоскай чырваной
дахоўкай, аздоблены пазалочанымі
флюгерамі-ветранікамі на франтоне, на
дахгах ганкаў і на вежавым шпілі. У 1773
ратуша капітальна перабудавана, дах
накрыты бляхай. Гарыз. пояс падзяляў
сяню будынка на 2 ярусы: 1-ы рустава-
ны, аконныя праёмы 2-га мелі абрам-
ленні. Архітэктурна фасадаў стала адпа-
вядца архітэктурна дамоў губернатара і
віцэ-губернатара, узведзеных побач у
стылі класіцызму. Да будынка прыля-
гаў гасіны двор. У час Вял. Айч. вай-
ны моцна пашкоджана, у 1957 знесена.
Паводле архіўных і археал. матэрыялаў
створаны праект адбудовы ратушы.

А.А.Трусаў.

**МАГІЛЁўСКАЯ РЫМСКА-КАТА-
ЛІЦКАЯ АРХІЕПАРХІЯ**, Магілёў-
ская арцыдыяцэзія, царкоў-